

IVETA ČERMÁKOVÁ
CZECH FOR MEDICAL
STUDENTS

**TALKING
MEDICINE**

KAROLINUM

Talking Medicine

Czech for Medical Students

Iveta Čermáková

Reviewed by:

Mgr. Jarmila Šafránková

PhDr. Marie Zvoníčková

Published by Charles University

Karolinum Press

as a teaching text for students of the Third Faculty

of Medicine, Charles University

Prague 2021

Layout by Jan Šerých

Typeset by Stará škola (staraskola.net)

Fourth Revised English Edition (Third at Karolinum Press),

First Reprint

© Charles University, 2018

© Iveta Čermáková, 2018

Illustrations © Jitka Rokytová, 2018

Recordings: <https://soundcloud.com/karolinum-press/sets>

ISBN 978-80-246-3954-3

ISBN 978-80-246-4854-5 (online : pdf)

Charles University
Karolinum Press

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz

To the Student	7
Abbreviations	8
SECTION 1 Člověk a nemoc – Man and Disease	9
1 Lidské tělo – <i>Human Body</i>	11
2 Stadia lidského života – <i>Stages of Life</i>	18
3 Nemoc, choroba – <i>Illness, Disease</i>	24
4 Příznaky nemoci – <i>Symptoms of Diseases</i>	31
5 Nemoci a potíže – <i>Diseases and Complaints</i>	37
6 Bolest – <i>Aches and Pains</i>	43
7 Úrazy, nehody – <i>Injuries, Accidents</i>	51
8 Instrukce (Pokyny) – <i>Instructions</i>	57
9 Vyšetření pacienta – <i>Examination of the Patient</i>	65
10 Dialog s pediatrickým pacientem – <i>Dialogue with a Paediatric Patient</i>	72
11 Den v nemocnici – <i>A Day in the Hospital</i>	78
12 Zdravotní stav – <i>Health Condition</i>	85
13 Lékárna – <i>Pharmacy</i>	91
14 Nástroje, přístroje a pomůcky – <i>Instruments, Aids</i>	98
15 Zdravotnická zařízení – <i>Medical Centres</i>	101
16 Ordinace – <i>Doctor's Office</i>	105
17 Zdravotnický personál – <i>Medical Staff</i>	109
SECTION 2 Anamnézy – Case Histories	113
18 Úvod, Nynější onemocnění – <i>Introduction, Presenting Complaints</i>	115
19 Rodinná anamnéza – <i>Family History</i>	120
20 Osobní anamnéza – <i>Personal History</i>	128
21 Sociální anamnéza – <i>Social History</i>	137
22 Pracovní anamnéza – <i>Work History</i>	143
23 Anamnéza u chorob kardiovaskulárních – <i>History of Cardiovascular Diseases</i>	149
24 Anamnéza u chorob dýchacího ústrojí – <i>History of Diseases of the Respiratory Tract</i>	156
25 Anamnéza u chorob ledvin – <i>History of Renal Diseases</i>	163
26 Anamnéza u chorob zažívacího traktu – <i>History of Diseases of the Alimentary Tract</i>	169
27 Hematologická anamnéza – <i>Haematological History</i>	177
28 Revmatologická anamnéza – <i>Rheumatological History</i>	180
29 Endokrinní anamnéza – <i>Endocrine History</i>	187
30 Gynekologická a porodnická anamnéza – <i>Gynaecological and Obstetrical History</i>	192
31 Neurologická anamnéza – <i>Neurological History</i>	200
32 U očního lékaře – <i>At the Ophthalmologist's</i>	207
33 Otorinolaryngologické vyšetření – <i>ENT Examination</i>	214
34 U zubního lékaře – <i>At the Dentist's</i>	220
35 Psychiatrické vyšetření – <i>Psychiatric Examination</i>	226
SECTION 3 Lékařské dokumenty – Medical Documents	235
Chorobopis – <i>Clinical Notes</i>	236
Ambulantní vyšetření – <i>Examination at the Outpatient Department</i>	242
Lékařská propouštěcí zpráva – <i>Discharge Report</i>	246

Klíč ke cvičením – <i>Key</i>	251
Česko-anglický slovník – <i>Czech-English Dictionary</i>	285
Použitá literatura – <i>References</i>	309

TO THE STUDENT

The new edition of this book contains more exercises as our main goal is to help foreign medical students, studying at Czech medical faculties, communicate with Czech patients and medical staff. The book is English based and is therefore suitable for both classroom use and for self-study. It provides a key for vocabulary and essential expressions so that you can see how these terms and expressions are used. These tools will help you to communicate more effectively and confidently. The text is not limited to only formal expressions, spoken and colloquial words and idiomatic phrases are also covered, since it is likely that patients will use them.

Vocabulary is organized according to specific medical areas from basic anatomy and medical conditions to patient history. You may choose to work through the book from beginning to end or you may find it more useful to select chapters according to your interests and needs. To make the book more challenging and more fun, many different kinds of practice and self-assessment activities are incorporated into the text, including gap-filling, sentence transformation, multiple choice questions, word and phrase matching, jokes and crosswords. There is a key at the back of the book so that you can check your answers and a word-list to help you study and review key vocabulary. These ancillaries will help you to assess what you have learnt and increase your knowledge of new concepts and terms in a structured and systematic way.

This textbook contains recordings from many real-life conversations, interviews and case histories, which assist learners in understanding natural speech. These recordings also teach vocabulary and useful phrases. They are marked by the icon .

It is hoped that this textbook will help you to overcome some difficulties in medical communication and make your training in hospitals easier and more efficient.

AUTHOR'S ACKNOWLEDGEMENTS

I would like to thank the following people who gave their advice and made comments and suggestions which have helped to shape this new edition of Talking Medicine. My thanks to:

- Thomas Secrest, MS, Rachel White, MSc, Marianne Cole for proofreading, assistance and valuable time
- doc. MUDr. Marie Valešová, CSc., doc. MUDr. Jana Málková, CSc., for their expertise and contributions
- PhDr. Marie Zvoníčková, MUDr. Eva Lahodová, Mgr. Eva Šilhánová, Mgr. Marcela Riglová for their comments
- MUDr. Jitka Rokytová for text illustrations
- doc. PhDr. Jana Přívratská, CSc., for her support throughout the project
- doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D., Mgr. Kristina Hellerová and prof. PhDr. Jan Čermák, CSc., for their help with recordings
- finally, thanks to Filip, Jakub and Petr for everything

ABBREVIATIONS

acc. – accusative
adj. – adjective
adv. –adverb
coll. – colloquially
dat. – dative
f. – feminine
gen. – genitive
impf. – imperfective
instr. – instrumental
loc. – locative
m. – masculine
n. – neuter
pf. – perfective
pl. – plural
prep. – preposition
sb. – somebody
sg. – singular
sth. – something
v. – verb

NOTE:

Each **noun** entry is labelled according to its gender (*m.* – masculine, *f.* – feminine, *n.* – neuter).

Verbal entries include the endings of the first person singular (or the third person singular) and are labelled according to their aspect (*pf.* – perfective, *impf.* – imperfective).

SECTION 1

ČLOVĚK A NEMOC

MAN AND DISEASE

VOCABULARY

LIDSKÉ TĚLO	HUMAN BODY
hlava <i>f.</i>	head
krk <i>m.</i>	neck
trup <i>m.</i>	trunk
končetina <i>f.</i>	extremity
horní končetina <i>f.</i>	upper extremity
ruka <i>f.</i> (<i>pl.</i> ruce)	arm, hand
paže <i>f.</i>	arm
dolní končetina <i>f.</i>	lower extremity
noha <i>f.</i> (<i>pl.</i> nohy)	leg, foot
HLAVA <i>f.</i>	HEAD
lebka <i>f.</i>	cranium
vlas <i>m.</i> (<i>sg.</i>), vlasy (<i>pl.</i>)	hair
obličej <i>m.</i> , tvář <i>f.</i>	face
čelo <i>n.</i>	forehead
nos <i>m.</i>	nose
nosní dírka <i>f.</i>	nostril
nosní mandle <i>f.</i>	adenoid
oko <i>n.</i> (<i>sg.</i>), oči (<i>pl.</i>)	eye, eyes
oční víčko <i>n.</i>	eyelid
obočí <i>n.</i>	eyebrow
řasa <i>f.</i>	eyelash
ucho, uši <i>n.</i>	ear, ears
tvář <i>f.</i>	cheek
brada <i>f.</i>	chin
ústa <i>pl. n.</i> (<i>coll.</i> pusa <i>f.</i>)	mouth
ret, rty <i>m.</i>	lip, lips
jazyk <i>m.</i>	tongue
zub <i>m.</i>	tooth
chrup <i>m.</i>	dentition
dáseň <i>f.</i>	gum
patro <i>n.</i>	palate
čelist <i>f.</i>	jaw
horní, dolní	upper, lower
temeno <i>n.</i>	vertex
týl <i>m.</i>	occiput, the back part of the skull
zátylek <i>m.</i>	scruff (of the neck)
spánek <i>m.</i>	temple

KRK <i>m.</i>	NECK
šíje <i>f.</i>	nape
štítná žláza <i>f.</i>	thyroid gland
hltn <i>m.</i>	pharynx
hrtan <i>m.</i>	larynx
jícen <i>m.</i>	oesophagus
krční mandle <i>f.</i>	tonsil
TRUP <i>m.</i>	TRUNK
břišní dutina <i>f.</i>	abdominal cavity
hrudní dutina <i>f.</i>	thoracic cavity
pobřišnice <i>f.</i>	peritoneum
pohrudnice <i>f.</i>	pleura
bránice <i>f.</i>	diaphragm
průdušnice <i>f.</i>	trachea
průduška <i>f.</i>	bronchus
průdušinka <i>f.</i>	bronchiolus
hrudník <i>m.</i>	chest
hrudní kost <i>f.</i>	breast bone
žebro <i>n.</i>	rib
prs, prsy <i>m.</i>	breast, breasts
prsa <i>pl. n.</i>	breasts
bradavka <i>f.</i>	nipple
břicho <i>n.</i>	abdomen
podbřišek <i>m.</i>	lower abdomen
pupěk <i>m.</i>	navel
pas <i>m.</i>	waist
bok <i>m.</i>	hip
záda <i>pl. n.</i>	back
lopatka <i>f.</i>	shoulder blade
bedra <i>pl. n.</i>	loins
hýždě <i>pl. f.</i> (<i>coll.</i> zadek <i>m.</i>)	posterior, buttocks
konečník <i>m.</i>	rectum
tříslo <i>n.</i>	groin
VNITŘNÍ ORGÁNY	INTERNAL ORGANS
mozek <i>m.</i>	brain
srdce <i>n.</i>	heart
plice <i>f.</i>	lung
žaludek <i>m.</i>	stomach

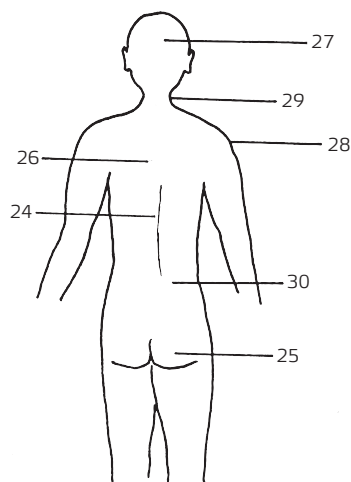
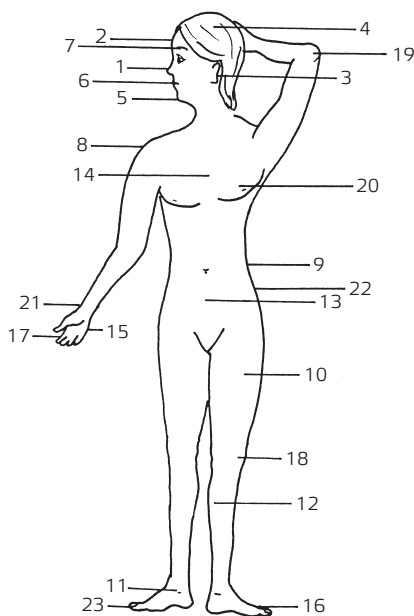
dvanáctník <i>m.</i>	<i>duodenum</i>
ledvina, ledviny <i>f.</i>	<i>kidney, kidneys</i>
játra <i>pl. n.</i>	<i>liver</i>
slezina <i>f.</i>	<i>spleen</i>
slinivka <i>f.</i>	<i>pancreas</i>
žlučník <i>m.</i>	<i>gallbladder</i>
močový měchýř <i>m.</i>	<i>urinary bladder</i>
močová trubice <i>f.</i>	<i>urethera</i>
tenké střevo <i>n.</i>	<i>small intestine</i>
tlusté střevo <i>n.</i>	<i>large intestine</i>
slepé střevo <i>n.</i>	<i>caecum</i>
POHLAVNÍ ORGÁNY	GENITAL ORGANS
pohlavní úd, penis <i>m.</i>	<i>penis</i>
varle <i>n., pl. varlata</i>	<i>testis</i>
prostata <i>f.</i>	<i>prostate</i>
šourek <i>m.</i>	<i>scrotum</i>
pochva, vagina <i>f.</i>	<i>vagina</i>
děloha <i>f.</i>	<i>uterus</i>
děložní čípek <i>m.</i>	<i>cervix uteri</i>
vejcovod <i>m.</i>	<i>Fallopian tube</i>
vaječník, vaječníky <i>m.</i>	<i>ovary, ovaries</i>
KONČETINY	EXTREMITIES
horní končetina <i>f.</i>	upper extremity
ruka, ruce <i>f.</i>	<i>arm, arms, hand, hands</i>
rameno <i>n.</i>	<i>shoulder</i>
klíční kost <i>f.</i>	<i>collar bone</i>
paže <i>f.</i>	<i>upper arm</i>
loket <i>m.</i>	<i>elbow</i>
předloktí <i>n.</i>	<i>forearm</i>
zápěstí <i>n.</i>	<i>wrist</i>
hřbet <i>m. ruky</i>	<i>back of the hand</i>
dlaň <i>f.</i>	<i>palm</i>
prst <i>m.</i>	<i>finger</i>
prst u ruky	<i>finger</i>
palec <i>m.</i>	<i>thumb, big toe</i>
ukazováček <i>m.</i>	<i>index finger</i>
prostředníček <i>m.</i>	<i>middle finger</i>
prsteníček <i>m.</i>	<i>ring finger</i>
malíček <i>m.</i>	<i>little finger</i>
dolní končetina <i>f.</i>	lower extremity
noha, nohy <i>f.</i>	<i>leg, legs, foot, feet</i>

stehno <i>n.</i>	<i>thigh</i>
koleno <i>n.</i>	<i>knee</i>
holeň <i>f.</i>	<i>shin</i>
lýtko <i>n.</i>	<i>calf</i>
kotník <i>m.</i>	<i>ankle</i>
pata <i>f.</i>	<i>heel</i>
chodidlo <i>n.</i>	<i>sole</i>
nárt <i>m.</i>	<i>instep</i>
prst u nohy	<i>toe</i>
nehet <i>m.</i>	<i>finger nail</i>
KOSTRA <i>f.</i>	SKELETON
kost <i>f.</i>	<i>bone</i>
kloub <i>m.</i>	<i>joint</i>
páteř <i>f.</i>	<i>vertebral column</i>
obratel <i>m.</i>	<i>vertebra</i>
mícha <i>f.</i>	<i>spinal cord</i>
lebka <i>f.</i>	<i>cranium</i>
dolní čelist <i>f.</i>	<i>lower jaw</i>
horní čelist <i>f.</i>	<i>upper jaw</i>
klíční kost <i>f.</i>	<i>collar bone, clavicle</i>
pažní kost <i>f.</i>	<i>humerus</i>
loket <i>m.</i>	<i>elbow</i>
loketní kost <i>f.</i>	<i>cuboid bone, ulna</i>
vřetenní kost <i>f.</i>	<i>radius</i>
pánev <i>f.</i>	<i>pelvis</i>
kyčel <i>f.</i>	<i>hip joint</i>
stehenní kost <i>f.</i>	<i>thigh bone, femur</i>
koleno <i>n.</i>	<i>knee</i>
lýtková kost <i>f.</i>	<i>calf bone, fibula</i>
holenní kost <i>f.</i>	<i>shin bone, tibia</i>
sval <i>m.</i>	<i>muscle</i>
šlacha <i>m.</i>	<i>tendon</i>
chrupavka <i>f.</i>	<i>cartilage</i>
vaz <i>m.</i>	<i>tendon</i>
jamka <i>f.</i>	<i>socket</i>
krev <i>f.</i>	<i>blood</i>
lymfá <i>f.</i>	<i>lymph</i>
žíla <i>f.</i>	<i>vein</i>
tepna <i>f.</i>	<i>artery</i>
céva <i>f.</i>	<i>vessel</i>
srdečnice <i>f.</i>	<i>aorta</i>

krkavice <i>f.</i>	<i>carotid artery</i>
buňka <i>f.</i>	<i>cell</i>
tkáň <i>f.</i>	<i>tissue</i>
TĚLNÍ SYSTÉMY	BODY SYSTEMS
kosterní <i>adj.</i>	<i>skeletal</i>
svalový <i>adj.</i>	<i>muscular</i>
nervový <i>adj.</i>	<i>nervous</i>
dýchací <i>adj.</i>	<i>respiratory</i>
oběhový <i>adj.</i>	<i>circulatory</i>
trávicí <i>adj.</i>	<i>digestive</i>

vylučovací <i>adj.</i>	<i>excretory</i>
endokrinní <i>adj.</i>	<i>endocrine</i>
rozmnožovací <i>adj.</i>	<i>reproductive</i>
SMYSLY	SENSES
zrak <i>m.</i>	<i>sense of sight</i>
sluch <i>m.</i>	<i>sense of hearing</i>
čich <i>m.</i>	<i>sense of smell</i>
hmat <i>m.</i>	<i>sense of touch</i>
chuť <i>f.</i>	<i>sense of taste</i>

EXERCISES

1 Label the parts of the body, choose from the following:

čelo _____	vlasý _____	stehno _____	ruka _____	hlava _____
obočí _____	rameno _____	koleno _____	hruď _____	rameno _____
ústa _____	prsa _____	lýtko _____	prst u ruky _____	záda _____
nos _____	pas _____	kotník _____	palec u nohy _____	hýždě _____
brada _____	zápěstí _____	prst u nohy _____	bok _____	páteř _____
ucho _____	loket _____	břicho _____	krk _____	bedra _____

2 Choose the word which best completes each sentence:

1. Bolí mě pravý _____.
a. bok b. buk c. dub
2. Nemůžu se postavit na _____.
a. nahou b. nohu c. vanu
3. Minulý rok jsem měl zánět _____ měchýře.
a. míčového b. kýčového c. močového
4. Já mám hodinky na levém _____.
a. náměstí b. nádraží c. zápěstí
5. Ona má jizvu na _____.
a. tváři b. pláči c. talíři
6. Při nehodě si poranil _____.
a. pánev b. hrnec c. láhev
7. Upadl a zlomil si klíční _____.
a. most b. host c. kost

Explanatory notes:

jizva *f.* = scar, poranit (-ím) *pf.* = to injure, nehoda *f.* = accident

3 Match the words in the left-hand column with the words in the right-hand column to make two-word expressions:

1. močový	a. mandle
2. tenké	b. dírka
3. nosní	c. dutina
4. ústní	d. čelist
5. horní	e. svaly
6. krční	f. kost
7. oční	g. měchýř
8. klíční	h. střevo
9. břišní	i. víčko

4 Which word does not belong to the group?

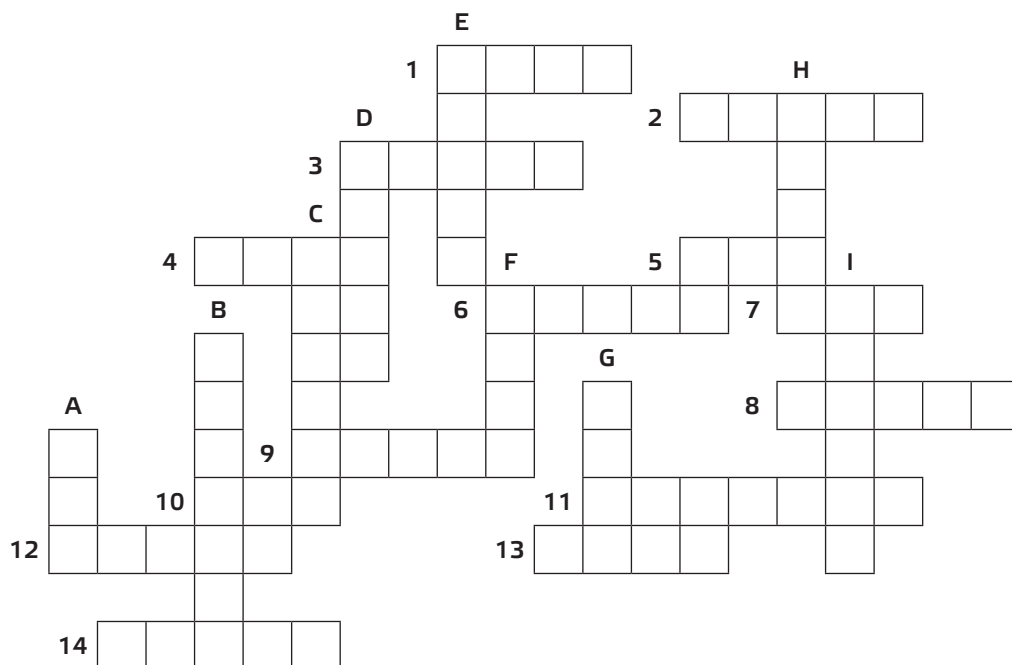
1. čelo, nos, brada, obočí, ústa, pata
2. dlaň, prst, pánev, hřbet ruky, palec
3. žaludek, žlučník, tenké střevo, průdušnice, dvanáctník
4. stehno, koleno, čelo, lýtko, kotník
5. zrak, sluch, čich, hmat, obratel
6. palec, ukazováček, prostředníček, malíček, konečník
7. pata, nárt, chodidlo, prst, spánek

5 Match the opposites and translate them into English:

1. horní	a. vnější
2. přední	b. dole
3. tvrdý	c. vzadu
4. nahoře	d. dolní
5. pod	e. měkký
6. vepředu	f. zadní
7. vnitřní	g. nad

6 True or false? Choose whether you think the following sentences are correct or not by writing the words "true" or "false" in the appropriate column:

	TRUE	FALSE
1. Koleno je mezi stehnem a lýtkem.	_____	_____
2. Rameno je pod kolenem.	_____	_____
3. Zub je měkký.	_____	_____
4. Jazyk je orgán v ústní dutině.	_____	_____
5. Srdce je v hrudní dutině.	_____	_____
6. Čelo je nad očima.	_____	_____
7. Brada je nad ústy.	_____	_____
8. Průdušky jsou část trávicího systému.	_____	_____
9. Pas je uprostřed těla.	_____	_____
10. Lopatka je na zádech.	_____	_____

7 Read through the explanations below and fill in the crossword:**Across:**

1. část centrálního nervového systému, která je v páteřním kanálu
2. přední část nohy pod kolenem
3. orgán, který je v ústní dutině
4. orgán z tvrdé tkáně, který tvoří kostru
5. spojení hlavy a trupu
6. hlavní orgán dýchacího ústrojí
7. orgán zraku
8. spojení dvou kostí
9. část prstu
10. orgán sluchu
11. orgán, ve kterém vzniká moč
12. dolní pohyblivá přední část obličeje
13. dolní končetina
14. část ruky mezi paží a předloktím

Down:

- A. nejtvrdší orgán lidského těla; je v dutině ústní
- B. část trávicího systému; leží mezi jícnem a dvanáctníkem
- C. horní část dolní končetiny nad kolenem
- D. největší žláza lidského těla, váží asi 1,5 kg, je v pravé horní části břicha
- E. část centrálního nervového systému, která je v lební dutině
- F. součást ruky
- G. část hlavy nad očima
- H. zadní část nohy pod kolenem
- I. část nohy mezi stehnem a holení

Explanatory notes:

část *f.* = *part*; pohyblivý = *movable*; spojení *n.* = *connection*

8 Read these Czech proverbs and guess their meaning:

1. Lež má krátké nohy.
2. Co oči nevidí, to srdce nežádá.
3. Láska prochází žaludkem.
4. Co na srdci, to na jazyku.
5. Krev není voda.
6. Veselá mysl, půl zdraví.

9 How would you understand these idioms in context?

1. Biochemie je moje **Achillova pata**.
2. I když hodně jí, je pořád **kost a kůže**.
3. Doufám, že budeš **držet jazyk za zuby**.
4. Asi **v tom má prsty** tvoje matka.
5. Zeptej se Kateřiny, ta **má za ušima**.

10 There are sixteen parts of human body, can you find them?

K	S	Ž	N	V	B	O	K	E	V	A	P	M	K	A
F	R	T	L	J	D	O	Y	Z	N	I	L	Í	S	C
Z	A	R	M	U	D	G	Č	D	S	M	E	CH	O	R
Á	Y	U	W	R	Č	O	E	Ě	F	T	G	A	N	A
P	L	P	CH	P	O	N	L	P	K	Š	E	Ž	I	M
Ě	I	R	É	H	D	I	Í	N	A	W	C	H	Ř	E
S	N	K	V	P	R	F	J	K	R	L	E	V	N	N
T	M	I	O	L	A	U	E	L	O	K	E	T	K	O
Í	P	R	S	T	H	N	D	M	N	R	Č	C	R	Ž
A	D	F	G	U	N	E	M	N	CH	Ž	E	B	R	O
P	Á	T	E	Ř	R	Í	R	V	Í	C	F	D	S	CH
E	B	N	U	I	Y	Z	K	B	J	K	A	P	A	S

CD 1/1**Novorozenec**

Novorozenec je dítě ve věku do dvaceti osmi dnů. Zdravý novorozenec měří v průměru padesát centimetrů a váží tři tisíce tři sta gramů.

Novorozenec spí asi dvacet hodin denně. Pije mléko od matky.

Kojenec

Kojenec je dítě do jednoho roku života. Měří asi sedmdesát pět centimetrů a váží deset kilogramů. V šesti měsících mu začínají růst zuby. Kojenec stále pije mléko od matky, ale už jí i kašovitou stravu. Začíná sedět. Říká první slova.

Batole

Batole je dítě od jednoho roku do tří let. Váží asi patnáct kilogramů. Sedí a chodí. Chůze je nejistá, dítě se batolí. Řeč se zlepšuje.

Předškolní věk

Předškolní věk je období od tří do šesti let. Hlavní aktivitou v tomto věku je hra. Dítě má kamarády a hraje si. Většinou dobře mluví, někdy má problémy s výslovností. Končetiny rostou rychleji než ostatní části těla.

Mladší školní věk

Mladší školní věk je období od šesti do dvanácti let. Dítě začíná chodit do školy v šesti letech. V takzvaném neutrálním období je postava chlapců i dívek stejná. Mění se chrup. Vypadávají mléčné zuby a rostou nové.

Starší školní věk

Starší školní věk je období od dvanácti do patnácti let. Potom začíná puberta – pohlavní dospívání. U dívek začíná asi o dva roky dříve než u chlapců. Mění se tvar těla i psychika. Můžou být problémy ve výchově.

Dospívání

Na konci puberty začíná dospívání. Vzniká definitivní rozdíl ve výšce těla muže a ženy. Je to začátek sexuálního života. V osmnácti letech je člověk plnoletý.

Dospělost

Od osmnácti let je člověk dospělý. Je samostatný. Zakládá vlastní rodinu. Dospělost má různé etapy.

Stáří začíná individuálně. Závisí na duševním i tělesném stavu člověka. Ve stáří ubývají fyzické síly a zhoršuje se smyslové vnímání.

VOCABULARY

adolescent <i>m.</i> (coll. puberták)	<i>adolescent</i>
batole <i>n.</i>	<i>toddler</i>
batolit se (-ím) <i>impf.</i>	<i>to toddle</i>
být v důchodu	<i>to be retired</i>
být v pubertě	<i>to be at puberty</i>
dětství <i>n.</i>	<i>childhood</i>
dítě předškolního věku	<i>a child of a pre-school age</i>
dítě školního věku	<i>a child of a schoolage</i>
dospělý <i>adj.</i>	<i>grown-up, adult</i>
dospívat (-ám) <i>impf.</i>	<i>to grow up</i>
důchodce <i>m.</i> , důchodkyně <i>f.</i>	<i>pensioner</i>
duševní stav <i>m.</i>	<i>mental condition</i>
hra <i>f.</i>	<i>play, game</i>
chodit (-ím) <i>impf.</i>	<i>to go, to walk</i>
individuální <i>adj.</i>	<i>individual</i>
kašovitá strava <i>f.</i>	<i>mushy food</i>
kojenec <i>m.</i>	<i>infant</i>
kojit (-ím) <i>impf.</i>	<i>to breast-feed</i>
měnit (se) (-ím) <i>impf.</i>	<i>to change</i>
měřit (-ím) <i>impf.</i>	<i>to measure</i>
mléčné zuby	<i>milk/baby teeth</i>
mluvit (-ím) <i>impf.</i>	<i>to speak</i>
narodit se (-ím) <i>pf.</i>	<i>to be born</i>
nezletilý <i>adj.</i>	<i>under age</i>
novorozenec <i>m.</i>	<i>new-born baby</i>
období <i>n.</i>	<i>period</i>
ostatní <i>adj.</i>	<i>the rest, the other, the remaining</i>
péče <i>f.</i>	<i>care</i>
plnoletý <i>adj.</i>	<i>major, of age</i>
plodnost <i>f.</i>	<i>fertility</i>
pohlavní <i>adj.</i>	<i>sexual, genital</i>

postava <i>f.</i>	<i>figure</i>
prenatální vývoj <i>m.</i>	<i>prenatal development</i>
průměr <i>m.</i>	<i>average</i>
přechod <i>m.</i>	<i>climacterium</i>
psychika <i>f.</i>	<i>psyche</i>
puberta <i>f.</i>	<i>puberty</i>
rozdíl <i>m.</i>	<i>difference</i>
růst (rostu) <i>impf.</i>	<i>to grow</i>
růst <i>m.</i>	<i>growth</i>
různý <i>adj.</i>	<i>different, various</i>
samostatný <i>adj.</i>	<i>independent</i>
smyslové vnímání <i>n.</i>	<i>sensory perception</i>
stále <i>adv.</i>	<i>continually, incessantly</i>
stárnout (-u) <i>impf.</i>	<i>to age, get old</i>
stáří <i>n.</i>	<i>old age</i>
takzvaný <i>adj.</i>	<i>so-called</i>
tělesný stav <i>m.</i>	<i>physical condition</i>
ubývat 3 rd pers. sg.: ubývá <i>impf.</i>	<i>to decrease, diminish</i>
vážít (-ím) <i>impf.</i>	<i>to weigh</i>
většinou <i>adv.</i>	<i>mostly, in most cases</i>
vlastní <i>adj.</i>	<i>(one's own), of one's own</i>
výchova <i>f.</i>	<i>upbringing</i>
výslovnost <i>f.</i>	<i>pronunciation</i>
vyvíjet se (-ím) <i>impf.</i>	<i>to develop, mature</i>
vývoj <i>m.</i>	<i>development</i>
vznikat 3 rd person sg.: vzniká <i>impf.</i>	<i>to originate</i>
začínat (-ám) <i>impf.</i>	<i>to begin, to start</i>
zakládat (-ám) <i>impf.</i>	<i>to found, establish</i>
záviset (-ím) <i>impf.</i>	<i>to depend on</i>
zemřít (-u) <i>pf.</i>	<i>to die</i>
zlepšovat se (-uji/u) <i>impf.</i>	<i>to improve, to be on the mend</i>

EXERCISES

1 Write the number of each picture to the correct word:

novorozenec ____

starý člověk ____

batole ____

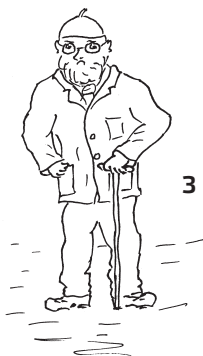
adolescent ____

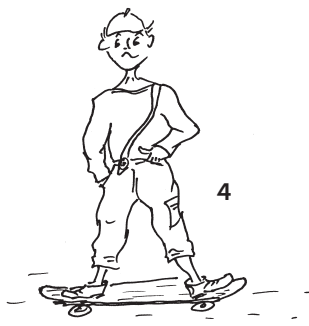
1

2

3

4

2 Fill in the missing words in the sentences below. Choose from the following:
puberta, dospělý, kojeneček, batole, stáří, novorozenec, předškolní věk

1. Zdravý _____ měří v průměru 50 centimetrů a váží 3300 gramů.
2. Od 18 let je člověk _____.
3. U dívek začíná _____ až o dva roky dříve než u chlapců.
4. Ve _____ ubývají fyzické síly.
5. _____ je období od tří do šesti let.
6. _____ stále pije mléko od matky.
7. _____ je dítě od jednoho roku do tří let.

3 Match the definitions with appropriate words:

1. Dítě, které se právě narodilo.	a. důchodce
2. Chlapec, kterému je sedmnáct let.	b. kojenec
3. Dítě, kterému je pět měsíců.	c. novorozenec
4. Dívka, které bylo osmnáct let.	d. adolescent
5. Člověk, kterému je sedmdesát let a už nepracuje.	e. plnoletá

4 Answer these questions:

1. V kolika letech jste začal chodit do školy?

2. V kolika letech jste se začal učit anglicky?

3. Kdy jste se rozhodl studovat medicínu?

4. Jak dlouho žijete v Čechách?

5. Odkdy se učíte češtinu?

5 Fill in the suitable verbs. Choose from the following:

jsou, váží, měří, spí, pije, mluví, rostou

1. Zdravý novorozenec _____ v průměru padesát centimetrů a _____ tři tisíce tři sta gramů.
2. Novorozenec _____ asi dvacet hodin denně.
3. Novorozenec _____ mléko od matky.
4. Pětileté dítě většinou dobře _____.
5. Mléčné zuby vypadávají a _____ nové.
6. Ve stáří _____ fyzické síly menší.

6 Read the text and fill in the missing words:*zdravý, mléko, dítě***Novorozenec**

Novorozenec je _____1_____ ve věku do dvaceti osmi dnů. _____2_____ novorozenec měří v průměru padesát centimetrů a váží tři tisíce tři sta gramů.

Novorozenec spí asi dvacet hodin denně. Pije _____3_____ od matky.

*zuby, sedět, kilogramů***Kojenec**

Kojenec je dítě do jednoho roku života. Měří asi sedmdesát pět centimetrů a váží deset _____4_____. V šesti měsících mu začínají růst _____5_____. Kojenec stále pije mléko od matky, ale už jí i kašovitou stravu. Začíná _____6_____. Říká první slova.

7 True or false? Choose whether you think the following sentences are correct or not by writing the words "true" or "false" in the appropriate column:

	TRUE	FALSE
1. Důchodce je člověk v předškolním věku.	_____	_____
2. Novorozenec umí dobře sedět.	_____	_____
3. V předškolním věku nemusí dítě chodit do školy.	_____	_____
4. Plnoletý člověk může řídit auto.	_____	_____
5. Nezletilý člověk nesmí pít alkohol.	_____	_____
6. Kojenec může jíst všechno.	_____	_____

8 Match the Czech words with the English translations:

1. dospívání	a. youth
2. dospělost	b. adolescence
3. stáří	c. old age
4. mládí	d. childhood
5. dětství	e. adulthood
6. střední věk	f. middle age

9 Choose the word which best completes each sentence:

1. Zdravý novorozenec měří v _____ padesát centimetrů.

- a. pávní b. průměru c. průběhu

2. Kojenec už jí i _____ stravu.

- a. kožní b. kostní c. kašovitou

3. V předškolním _____ je hlavní aktivitou hra.

- a. létě b. věku c. roku

4. Mléčné zuby _____ a rostou nové.

- a. vypadávají b. vyplní c. váží

5. V pubertě mohou být problémy ve _____.

- a. výrobě b. výchově c. východě

6. V osmnácti letech je člověk _____.

- a. prázdný b. plný c. plnoletý

7. Ve stáří _____ fyzické síly.

- a. uklízejí b. přibývají c. ubývají

CD 1/2

Dialog 1: Bolest hlavy

- Lékař:** Dobrý den, pane Krátký. Copak se děje?
- Pacient:** Dobrý den, pane doktore. Poslední měsíc mám velké potíže. Pořád mě bolí hlava. V noci nemůžu spát. Mám strach, že je to něco vážného.
- Lékař:** Berete nějaké léky proti bolesti?
- Pacient:** Ano, беру už několik Ibalginů denně. Pak je to vždycky chvíli lepší, ale asi za čtyři hodiny se bolest vrátí a je mi zase moc špatně.
- Lékař:** Máte ještě jiné potíže kromě bolesti hlavy?
- Pacient:** Ano. Když vstanu, mám závratě. Musím si na chvíli sednout a odpočinout.
- Lékař:** Máte při tom někdy potíže s viděním?
- Pacient:** Když se mi motá hlava, vidím špatně.
- Lékař:** Zvedá se vám někdy žaludek? Chce se vám zvracet?
- Pacient:** Ano, občas. Ale nevím, jestli to není po lécích.
- Lékař:** Dobře, pane Krátký. Dám vám doporučení na neurologii. Budou nutná další vyšetření.

V noci nemůžu spát...

CD 1/3

Dialog 2: Plané neštovice

- Lékař:** Dobrý den, paní Šrámková. Copak je Veronice?
- Pacientka:** Ale pane doktore, Veronika má teplotu a na břicho má nějakou vyrážku. Moc se bojím.
- Lékař:** Paní Šrámková, nebojte se. To jsou plané neštovice.
- Pacientka:** Já jsem si to myslela. To je nakažlivá nemoc, že? Můžu je dostat i já? Pane doktore, je to vážné?
- Lékař:** Plané neštovice jsou typická dětská nemoc, mezi dětmi velmi snadno přenosná. Ale můžete ji většinou dostat jen jednou.
- Pacientka:** A co ta vyrážka? Moc to Veroniku svědí.
- Lékař:** Předepíšu vám pudr a léky proti bolesti. Kdyby Veronika měla nějaké velké potíže, zavolejte mi. Přijdu k vám domů.

CD 1/4

Dialog 3: Po operaci

- Lékař:** Dobrý den, pane Nováku. Jak se cítíte po operaci srdeční chlopně?
- Patient:** Cítím se docela dobře, ale trochu slabý. Byl jsem na operaci před měsícem. Jsem doma čtrnáct dnů. Můžu se zeptat, jakou mám prognózu? Budu moci zase někdy pracovat?
- Lékař:** Ale ano, jistě. Váš nynější stav je velmi dobrý. Potřebujete si ještě trochu odpočinout. Všechny výsledky ukazují, že prognóza je velmi dobrá. Do práce se budete určitě moci vrátit, ale po rekonvalescenci. Za pár dní se zotavíte a budete moci začít zase pomalu pracovat.
- Pacient:** To jste mě velice uklidnil, pane doktore. Obával jsem se, že budu doma dlouho a že moje budoucnost je velice nejistá.

VOCABULARY

akutní onemocnění <i>n.</i>	<i>acute illness</i>	nynější <i>adj.</i>	<i>present-day</i>
budoucnost <i>f.</i>	<i>future</i>	nevyléčitelná nemoc <i>f.</i>	<i>incurable disease</i>
coll.: „hodit se marod“	<i>to stay at home and feign illness</i>	nevyléčitelný <i>adj.</i>	<i>incurable</i>
dlouhodobá nemoc <i>f.</i>	<i>long-term disease</i>	nutný <i>adj.</i>	<i>necessary</i>
doporučení <i>n.</i>	<i>recommendation, letter of referral</i>	obávat se (-ám) <i>impf.</i>	<i>to be afraid of</i>
duševní porucha <i>f.</i>	<i>mental deficiency</i>	odpočinout (-u) <i>pf.</i>	<i>to have a rest</i>
epidemie <i>f.</i>	<i>epidemic</i>	onemocnění <i>n.</i>	<i>sickness</i>
hypochondr <i>m.</i>	<i>hypochondriac</i>	plané neštovice <i>f. pl.</i>	<i>chicken pox</i>
chlopeň <i>f.</i>	<i>valve</i>	porucha <i>f.</i>	<i>defect, deficiency</i>
chronická nemoc <i>f.</i>	<i>chronic disease</i>	potíže <i>f.</i>	<i>complaint, trouble</i>
infekční, nakažlivá, přenosná nemoc <i>f.</i>	<i>infectious, catching disease</i>	prognóza <i>f.</i>	<i>prognosis</i>
léčba <i>f.</i>	<i>treatment</i>	průběh <i>m.</i> nemoci	<i>the course of an illness</i>
léčit (-ím) <i>impf.</i>	<i>to treat</i>	předepsat (předepíšu) <i>pf.</i>	<i>to prescribe</i>
léčit se (-ím) <i>impf.</i>	<i>to be having medical treatment</i>	přenosný <i>adj.</i>	<i>infectious</i>
léčit se s + <i>instr.</i>	<i>to be having medical treatment for sth.</i>	připadá mi, že ...	<i>it seems to me that...</i>
lehká/těžká choroba <i>f.</i>	<i>slight/serious disease</i>	příznivá, nepříznivá prognóza	<i>favourable, unfavourable prognosis</i>
neduh <i>m.</i>	<i>ailment, disease</i>	recidivující onemocnění <i>n.</i>	<i>recurrent illness</i>
nejistá prognóza <i>f.</i>	<i>indeterminate prognosis</i>	rekonvalescence <i>f.</i>	<i>convalescence</i>
nemoc z povolání	<i>occupational disease</i>	simulant <i>m.</i>	<i>malingerer</i>
nemocný <i>adj.</i>	<i>ill</i>	simulovat (-uji/u) <i>pf.</i>	<i>to malingering, feign illness</i>
		smrtelná nemoc <i>f.</i>	<i>terminal disease</i>
		svědit 3 rd person sg.: to svědí	<i>to itch</i>

srdeční vada <i>f.</i>	<i>cardiac defect</i>
tělesná vada <i>f.</i>	<i>physical defect</i>
uklidnit (-ím) <i>pf.</i>	<i>to calm, soothe</i>
uzdravit se (-ím) <i>pf.</i>	<i>to get well</i>
vada <i>f.</i> řeči	<i>speech defect</i>
vada <i>f.</i>	<i>defect, imperfection</i>
vada sluchu <i>f.</i>	<i>hearing defect</i>
vada zraku <i>f.</i>	<i>sight defect</i>
vážný <i>adj.</i>	<i>serious</i>
vidění <i>n.</i>	<i>vision</i>
virová nemoc <i>f.</i>	<i>virus disease</i>
vleklá nemoc <i>f.</i>	<i>lingering disease</i>
vrátit se (-ím) <i>pf.</i>	<i>to come back, to return</i>
vrozená nemoc <i>f.</i>	<i>congenital disease</i>

vrozená vada <i>f.</i>	<i>congenital defect</i>
vstát (vstanu) <i>pf.</i>	<i>to stand up, to get to one's feet</i>
vyléčit (-ím) <i>pf.</i>	<i>to cure the patient</i>
vyléčitelný <i>adj.</i>	<i>curable</i>
výsledek <i>m.</i>	<i>result</i>
vyšetření <i>n.</i>	<i>examination, check up</i>
zdravotní obtíže/ potíže <i>f. pl.</i>	<i>health problems</i>
zdravý <i>adj.</i>	<i>healthy</i>
zhoubná nemoc <i>f.</i>	<i>malignant disease</i>
získaná nemoc <i>f.</i>	<i>acquired disease</i>
zotavit se (-ím) <i>pf.</i>	<i>to recover</i>

CD 1/5

USEFUL PHRASES

Jak vám můžu pomoci?	<i>What can I do for you?</i>
Co(pak) se děje?	<i>What is going on?</i>
Jak se dnes cítíte?	<i>How are you today?</i>
Jak dlouho máte ty potíže?	<i>How long have you had these problems?</i>
Co vás trápí?	<i>What is bothering you?</i>
Kdy to začalo?	<i>When did it start?</i>
Jak to začalo?	<i>How did it start?</i>
Je to teď lepší, nebo horší?	<i>Is it better or worse now?</i>
Je mi špatně.	<i>I feel sick.</i>
Zvedá se mi žaludek.	<i>I have an upset stomach.</i>
Cítím se slabý.	<i>I feel weak.</i>
Motá se mi hlava.	<i>My head is spinning.</i>
Potřebujete si odpočinout.	<i>You need a rest.</i>
Za pár dní se zotavíte.	<i>You will recover in a few days.</i>

EXERCISES

1 Match the words in the left-hand column with the words in the right-hand column to make two-word expressions:

1. bolesti	a. neštovice
2. plané	b. hlavy
3. infekční	c. prognóza
4. dobrá	d. nemoc
5. vada	e. řeči

2 One letter is missing in each word. Fill it in:

rekonv__lescence, chorob__, léčb__, n__kažlivá nemoc, zot__vit se po nemoci,
zdr__votní stav, v__da zraku

3 Fill in the blanks. Choose from the following:
vážná, nakažlivá, co, cítím se, chronická, zdravotní

1. Dobrý den, _____ pro vás můžu udělat?
2. _____ dnes velmi unavená.
3. Ten kašel trvá už měsíce. Je to asi nějaká _____ nemoc.
4. Plané neštovice jsou typická dětská _____ nemoc.
5. Nemůžu si ho vzít za muže, neznám jeho _____ stav.
6. Rýma není _____ choroba, nebojte se.

4 Find the adjective expressing the meaning of the whole sentence. Choose from the following: *recidivující, infekční, nevyléčitelná, dlouhodobá*

1. Nemoc, která trvá dlouhou dobu. _____ nemoc
2. Nemoc, která se nemůže vyléčit. _____ nemoc
3. Nemoc, která se často opakuje. _____ nemoc
4. Nemoc, která se snadno přenáší. _____ nemoc

5 Produce the patient's answers:

1. Co se děje? _____
2. Jaké máte potíže? _____
3. Jak dlouho to trvá? _____
4. Jak to začalo? _____
5. Kdy je to lepší? _____
6. Máte ještě jiné potíže kromě bolesti hlavy?

6 Fill in the doctor's questions to get the following answers:

1. _____ ?
Zvedá se mi žaludek a mám vysokou horečku.
2. _____ ?
Trápí mě to asi tři neděle, poslední dny je to horší a horší.
3. _____ ?
Začalo to asi před rokem, ale přesně to nevím.
4. _____ ?
Začalo to, když jsem se zranila při lyžování.
5. _____ ?
Není to vážné, je to běžná nemoc.
6. _____ ?
Kromě teploty mám taky potíže se žaludkem. Chce se mi zvracet.
7. _____ ?
Budete moci zase normálně pracovat asi za čtyři týdny.

7 Fill in the missing words in the sentences below. Choose from the following: *lék, lékař, lékárna, léčit, léčba, vyléčit*

1. Po studiu na fakultě chci pracovat jako interní _____.
2. _____ proti kašli můžete koupit bez předpisu.
3. V nemocnici je _____ otevřená dvacet čtyři hodin denně.
4. _____ této nemoci je velmi drahá.
5. Každý nemocný člověk se chce _____.
6. Pacienti s astmatem se musí _____ na alergologii.

8 Use these phrases or words in sentences:

prognóza nemoci
průběh nemoci
rekonvalescence
uzdravit se
vada
zotavit se po nemoci

9 Do you understand these quotations? Work with a dictionary.

Prevence chrání naše zdraví před zásahy lékařů.

Hypochondr je člověk, kterému je dobře, když je mu špatně.

Zdraví nelze penězi zaplatit, ale některému doktorovi to nevysvětlíte.

V mém věku už si nemůžu dovolit, abych se cítil špatně. (Winston Churchill)

Vzdáte-li se kouření, pití a milování, nebudete ve skutečnosti žít déle, ale jen vám to tak bude připadat. (Sigmund Freud)

Být někdy nemocen je zdravé. (Henry David Thoreau)

Teprve když zdravý onemocní, uvědomí si, co měl. (Thomas Carlyle)

Explanatory notes:

chránit (-ím) *impf.* = to protect; dovolit si (-ím) *pf.* = to afford; zásah *m.* = intervention;
vzdát se (-ám) *pf.* = to give up; připadat (-ám) *impf.* = to seem; uvědomit si (-ím) *pf.* =
to realize, teprve *adv.* = only, not before, not until

CD 1/4

10 Listen to the dialogue and fill in the missing words:

Po operaci

Lékař: Dobrý den, pane Nováku. Jak se cítíte po operaci srdeční chlopně?

Patient: _____1_____ docela dobře, ale trochu slabý. Byl jsem na operaci před měsícem. Jsem doma čtrnáct dnů. Můžu se zeptat, jakou mám prognózu? Budu moci zase někdy _____2_____?

Lékař: Ale ano, jistě. Váš nynější _____3_____ je velmi dobrý. Potřebujete si ještě trochu odpočinout. Všechny výsledky ukazují, že prognóza je velmi dobrá. Do práce se budete určitě moci vrátit, ale po rekonvalescenci. Za pár dní se _____4_____ a budete moci začít zase pomalu pracovat.

Patient: To jste mě velice uklidnil, pane doktore. Obával jsem se, že budu doma dlouho a že moje _____5_____ je velice nejistá.

CD 1/6

Dialog 1 – Zažívací potíže

- Lékař:** Dobrý den, pane Dlouhý. Jaký máte problém?
- Pacient:** Je mi nevolno a zvedá se mi žaludek. Taky nemám chuť k jídlu a celkově se necítím dobře.
- Lékař:** Jak dlouho to trvá?
- Pacient:** Trvá to pět dní. Je to pořád stejné.
- Lékař:** Máte průjem?
- Pacient:** Ne, nemám.
- Lékař:** Máte teplotu?
- Pacient:** Teplotu jsem si neměřil. Myslím, že ne. Mám teď hodně práce. Jím hlavně večer.
- Lékař:** Kolik tekutin denně vypijete?
- Pacient:** Piju většinou jen černou kávu. Večer si dám pivo, abych mohl trochu spát. Poslední měsíc mám také problém s nespavostí.
- Lékař:** Kolik hodin denně pracujete?
- Pacient:** Jsem podnikatel. Pracuji od rána do večera, většinou i o víkendech.
- Lékař:** Pane Dlouhý, uděláme vám základní vyšetření a uvidíme. Vaše životospráva je velmi nezdravá.

CD 1/7

Dialog 2 – Zánět nosohltanu

- Lékař:** Dobrý den, paní Červenková. Jaký máte problém?
- Pacientka:** Dobrý den, pane doktore. Tři dny mám teplotu kolem třiceti osmi. Bolí mě v krku, nemůžu polykat. Také se cítím slabá a mám závratě.
- Lékař:** Paní Červenková, posadte se. Podívám se vám do krku. Máte ještě nějaké jiné potíže?
- Pacientka:** Mám jen rýmu, smrkám, kýchám a trochu kašlu.
- Lékař:** Ano, máte zánět nosohltanu. Předepíšu vám nějaký sirup, kapky do nosu a Paralen. Protože máte teplotu, musíte být doma v klidu do konce týdne. V pátek přijďte na kontrolu.
- Pacientka:** Děkuji, pane doktore, moc jste mi pomohl.

VOCABULARY

alergie <i>f.</i>	<i>allergy</i>
být nastydlý/nachlazený	<i>to have a cold</i>
hlavně <i>adv.</i>	<i>mainly, especially</i>
horečka <i>f.</i>	<i>fever</i>
kapky do nosu	<i>nasal drops</i>
malátnost <i>f.</i>	<i>weariness, lack of energy</i>
měřit (-ím) <i>impf.</i>	<i>to measure</i>

nechutenství <i>n.</i>	<i>lack of appetite</i>
nespavost <i>f.</i>	<i>sleeplessness, insomnia</i>
nevolnost <i>f.</i>	<i>nausea</i>
nosohltan <i>m.</i>	<i>nasopharynx</i>
podnikatel <i>m.</i>	<i>businessman</i>
polykat (-ám) <i>impf.</i>	<i>to swallow</i>
průjem <i>m.</i>	<i>diarrhoea</i>
rýma <i>f.</i>	<i>rhinitis, common cold</i>